

Rasspecifik avelsstrategi RAS för **Terrier brasileiro**

Innehåll

Inledning	3
Generellt om rasen	3
Rasens historia, bakgrund och utveckling	3
Rasens population/avelsstruktur	5
Nulägesbeskrivning	5
Populationsstorlek och registreringsiffror	5
Antal kullar och födda valpar	6
Användning av avelsdjur, ålder vid första valpkull, avkommor per avelsdjur, barnbarn	6
Inavelstrend (inavelsökning), fördelning parningar	7
Mål	8
Kortsiktiga och långsiktiga mål	8
Strategier	8
Prioriteringar och rekommendationer för att nå målen	8
Hälsa	9
Nulägesbeskrivning	9
Generell beskrivning av helhetssituationen i rasen	9
Förekomst av hälsoproblem, sjukdomar och/eller defekter; enkäter, officiella resultat i Avelsdata	9
Mål	12
Beskrivning av kortsiktiga och långsiktiga mål	12
Strategier	13
Prioriteringar och strategi för att nå målen	13
Mentalitet	13
Nulägesbeskrivning	13
Mål	14
Beskrivning av kortsiktiga och långsiktiga mål	14
Strategier	15
Prioriteringar och rekommendationer för att nå målen	15
Exteriör	15
Nulägesbeskrivning	16
Exteriörbedömning	16
Mål	16
Beskrivning av kortsiktiga och långsiktiga mål	16
Strategier	16
Prioriteringar och strategier för att nå målen	16
Summering	17
Prioritering av viktiga kortsiktiga och långsiktiga mål	17
Avelsrekommendationer till uppfödare och hanhundsägare	17
Plan för fortsatt arbete i klubben	17
<i>Källhänvisningar</i>	18
Bilaga	19

Inledning

Det här dokumentet är rasklubben första rasspecifika avelstrategi för terrier brasileiro i Sverige. Arbetet med att ta fram avelsstrategin har hanterats av klubbens styrelse då det inte funnits en avelskommitté under denna period.

Det yttersta ansvaret för hundavel och därmed rasens utveckling och framtid grundas på uppfödarnas val av avelsdjur. Ärftlig variation är en förutsättning för rasens fortlevnad och möjlighet att anpassas till framtidens krav. Avel och utveckling ska därför vara målinriktad, långsiktig och hållbar. Med hållbar menas att den inte leder till brister avseende hälsa, mentalitet eller funktion eller tömmer rasen på genetisk variation.

RAS-dokumentet skall vara "levande" och ses som ett stöd till uppfödare för framtida avel och avelsplanering, det tjänar också som konsumentupplysning för den som har planer på att köpa en hund av rasen terrier brasileiro.

Generellt om rasen

Terrier brasileiro är en medelstor terrier som i sitt hemland Brasilien framför allt är uppskattad som sällskapshund, men respekteras också högt som jakt- & vakthund och används till att valla boskap. Av naturen är det en nyfiken, glad och lättlärd ras som är fylld med energi. Rasen har en lekfullhet som håller i sig även på äldre dagar. Då rasen är följsam, aktiv och gillar att jobba lämpar den sig för hundsporter som agility, lydnad och viltspår. I Sverige är det framför allt en sällskapshund men används inom olika hundsporter. Mot främmande personer kan rasen vara försiktig och observerande. I allmänhet är det en frisk ras, dock har ärftliga sjukdomar påträffats.

Rasens historia, bakgrund och utveckling

Historia

Det sägs att hundar av terriertyp reste med handelskepp över atlanten redan på 1600-talet. Hundarna användes som rättjägare på skeppen och även till att vakta handelsvarorna i hamnarna. En del av hundarna blev kvar i det nya landet och korsades där med inhemska brasilianska hundar. Senare i slutet av 1800-talen och början av 1900-talen studerade unga brasilianare vid universitet i Europa, särskilt i Frankrike och England. Dessa unga människor återvände ofta som gifta och deras fruar hade med sig hundar av terriertyp. Hundarna anpassade sig till gårdslivet och korsades där med lokala små gårdshundar, således tog en ny ras form vars utseende etablerades under några generationer.

I och med utvecklingen av storstäder lockades jordbrukarna med sina familjer att flytta in till städerna, därmed fick den lilla hunden genomgå ännu en miljöförändring.

Terrier brasileiro kallas i sitt hemland för Fox Paulistinha som betyder "den lilla terriern från São Paulo", staden har spelat en stor roll i rasens historia. Det var i São Paulo som aveln av terrier brasileiro var mest koncentrerad och kallas därför för rasens hemstad. Andra betydelsefulla områden är Rio de Janeiro norr om São Paulo och Rio Grande do Sul i södra Brasilien.

Den första rasstandarden sammanställdes av Club do Terrier 1960. 1964 gjordes ett första försök att få rasen erkänd, men antalet registrerade individer var mycket lågt varpå processen avbröts av CBKC (Confederação Brasileira de Cinofilia) 1974. Rasen blev provisoriskt erkänd av FCI 1995 (FCI-standard 341) och den första officiella rasstandarden godkändes av FCI 1996. Officiellt erkänd med CACIB (Certificat d'Aptitude au Championat International de Beauté) rättigheter fick rasen år 2007.

Dona Marina Camargo de Oliveira (kennel Marilu) och Marina Vicari Lerario (kennel Taboão) har varit två betydelsefulla personer i arbetet med att få rasen erkänd av FCI.

Rasens mest kända individ är hanhunden Pinguim do Taboao. Multichampion och den första i rasen att erhålla världsvinnartiteln, det var i Wien 1996. Hundfodermärket Pedigree använde honom i sin reklam och han var porträtterad på deras foderpåsar. 1998 fanns hans avbild även på frimärke i Brasilien. Hans exponering i media har troligtvis varit en bidragande faktor till att rasens popularitet ökade på 1990-talet.

Registrerade individer i Brasilien var 845st 2009, 787st 2013 och 851st 2015. Registrerade individer är betydligt färre jämfört med antal födda valpar, dels på grund av att uppfödare i Brasilien inte alltid väljer att registrera sina valpar, men främst beroende av att det fortfarande finns en stor population av oregistrerade ranchhundar som under årtionden avlats på i särskilt avgränsade områden. I Brasilien är rasens stambok ännu öppen vilket innebär att hundar som är rastypiska kan mönstras in och godkännas som en terrier brasileiro. Tre exteriördomare bedömer om hundens exteriör motsvarar rasstandarden och skriver ett utlåtande om godkännande eller avvisande. Varje år mönstras ett antal hundar in i Brasilien.

Till Europa kom de första terrier brasileiro 1996, Chiquita do Taboao och Dado Taboao importerades från Brasilien till Finland av kennel Jyvämäen. Efter Brasilien har Finland flest antal registrerade individer med 2214st mellan 1996 - 2020. Till Norge och Danmark kom rasen 2009 men utvecklingen skiljer sig åt. Danmark har 48 registrerade individer, varav 5 är importer, mellan 2009–2020 och Norge 271 individer varav 38 importer under samma period. I Norge har antal registreringar ökat stadigt sen 2013.

Sveriges första terrier brasileiro importerades från grannlandet Finland 2007. Första kullen föddes i kennels Sidbäck 2009.01.14. Fram till och med år 2020 har det registrerats 545 individer.

Rasens population/avelsstruktur

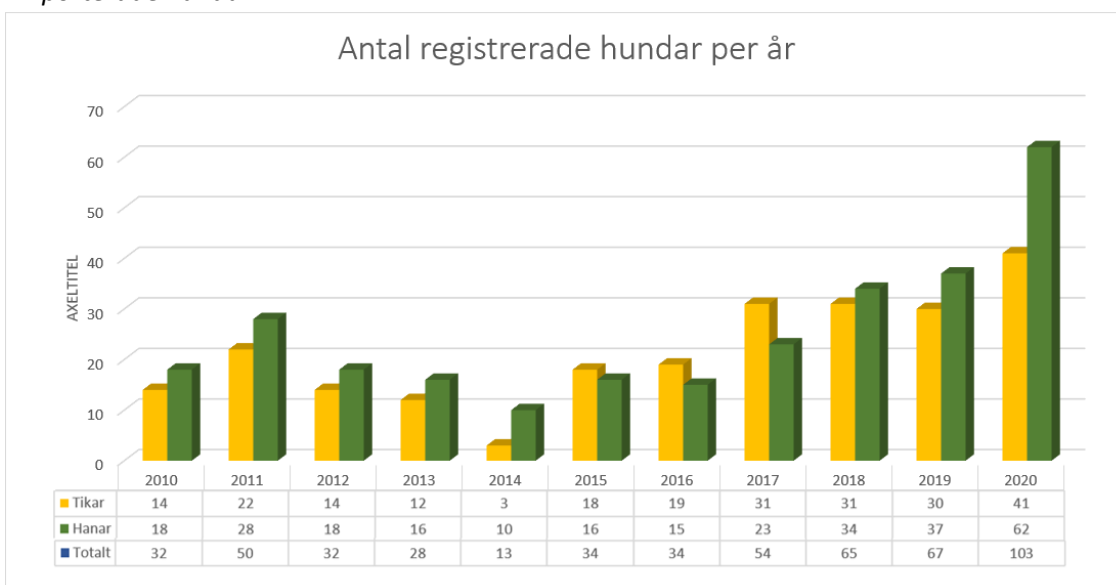
Nulägesbeskrivning

Populationsstorlek och registreringsiffror

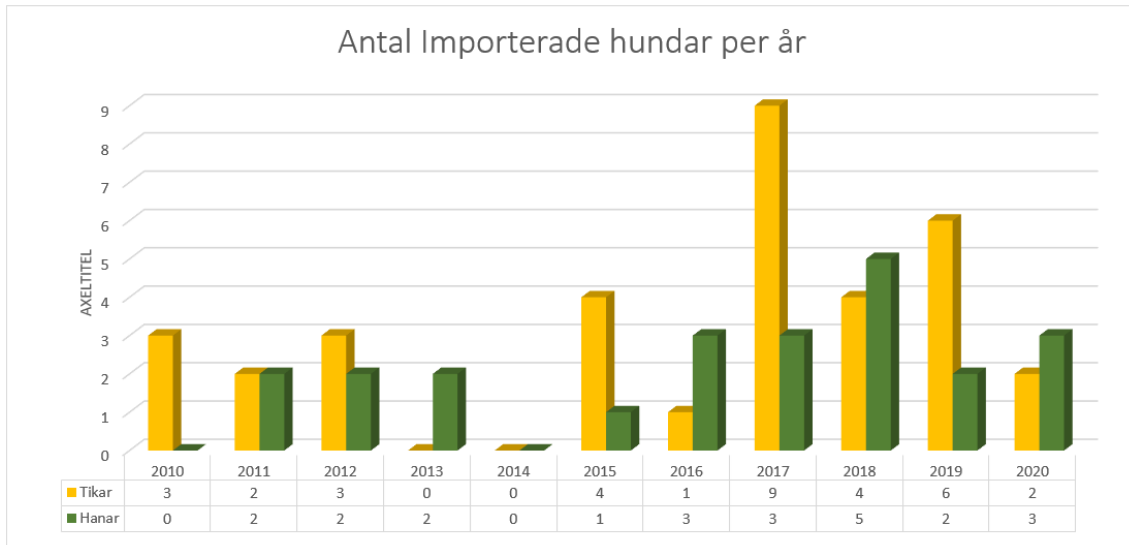
Genetisk variation, genetisk mångfald, är ett mått på hur genetiskt olika individer inom en population är. Genetisk variation skapas genom nya mutationer och genflöden mellan populationer med olika geninnehåll och minskar framför allt genom genetisk drift, inavel och genom avel med få individer. Genetisk variation är en förutsättning för att kunna bedriva urval i avelsarbetet.

I Sverige växer rasen i popularitet och antal registrerade individer har haft en stadig uppgående trend sedan 2014. Det är positivt för rasen men den stora efterfrågan på valpar medför en risk att rasen växer okontrollerat. I genomsnitt har det registrerats 58 valpar årligen mellan 2016–2020 vilket innebär att rasen per definition inte längre är en numerärt liten terrier ras. Dock är populationen i Sverige att anses som liten, i synnerhet om man ser till den effektiva populationsstorleken (individer som används i avel). Andelen import ligger i genomsnitt på 10% av totala årsregistreringen från och med 2010. Sett till hanhundar som används i avel så är 27% svenskfödda och 73% import. Bland avelstikar står svenskfödda för 62% och import för 38%. Det pågår ett aktivt avelsutbyte med uppfödare i de andra nordiska länderna, övriga Europa och rasens hemland Brasilien vilket är av stor vikt för att klara av att begränsa inavelsökningen och förlust av genetisk variation i rasen som helhet. Man ska också vara medveten om att import där vi inte överblickar eventuella nedärvda sjukdomar eller defekter, som inte alltid finns dokumenterade i andra länder, ökar riskerna med eventuella recessivt nedärvda anlag som riskerar att slå igenom.

Antal registrerade terrier brasileiro hundar under perioden 2010 till 2020 inklusive importerade hundar.

Antal importerade terrier brasileiro hundar under perioden 2010 till 2020

Antal kullar och födda valpar

Det genomsnittliga antalet kullar per tik har under perioden 2010–2020 varit 1,6. 35 tikar fick 1 kull, 14 tikar fick 2 kullar, 2 tikar fick 3 kullar, 4 tikar fick 4 kullar och 1 tik fick 5 kullar. Vår uppfattning är att tikarna föder naturligt och att reproduktionsförmågan anses vara god inom rasen.

Antal kullar och födda valpar per år samt snittstorleken på kullarna som har registrerats hos SKK under perioden 2010 till 2020.

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Totalt
Totalt Kullar	7	6	8	4	4	6	6	8	12	12	19	92
Födda Valpar	43	32	31	22	19	24	29	42	62	63	94	461
Kullstorlek snitt	6,1	5,3	3,9	5,5	4,8	4,0	4,8	5,3	5,2	5,3	4,9	5

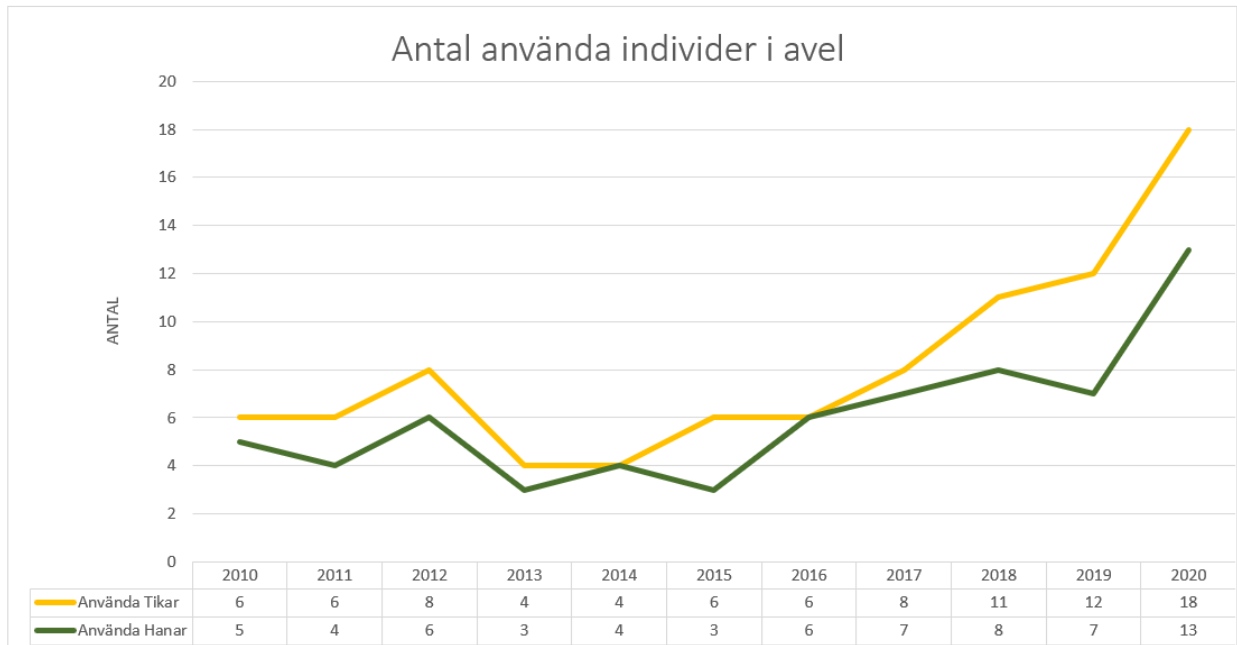
Användning av avelsdjur, ålder vid första valpkull, avkommor per avelsdjur, barnbarn

Ser man till fördelningen mellan tikar och hanar så används färre hanar än tikar i aveln. Om vi tittar på åren 2010–2020 så har de 92 kullar med 461 valpar som föddes under perioden 39 olika hanar och 58 olika tikar använts. En ojämn könskvot bidrar till snabbare förlust av den genetiska variationen därför är det nödvändigt att sträva efter så jämn könskvotering som möjligt.

Tittar vi på den senaste 2-årsperioden ser vi att av de 16 hanhundar som användes i avel har 3 nyttjats väldigt mycket och deras andel utgör 15 kullar av totalt 31 eller 86 valpar av totalt 154. Överanvändning av enskilda avelsdjur, så kallad matadoravel, är oroväckande beträffande rasens framtida hälsa och bör följlaktligen undvikas. Genetisk variation i en ras är i hög grad beroende av hur många hanhundar som används i avel och hur de används. Den allmänna rekommendationen är att en individ bör vara förälder till högst 5% av den totala avkomman som producerats under en 5-årsperiod. Det skulle för oss innebära att varje individ skulle ge upphov till max 15 valpar under en 5-årsperiod. Beräkningen är dock baserad på en tänkt helsvensk population och med fortsatt import kan man tillåta en något mer intensiv användning

av enskilda hanhundar. Graden av variation är också beroende av om de hanhundar som används och importerar är närbesläktade eller om det finns stor bredd.

Antal tikar respektive hanar använda i avel under perioden 2010 till 2020.

Det vi kan se är att flertalet av tikarna är mellan 2-3år när dom får sin första valpkull medan hanhundarna i regel gör avelsdebut i yngre åldrar. Snabba generationsskiften, alltså när föräldradjur är unga leder till att genetisk variation går förlorad snabbare varför det är lämpligt att låta hanarna bli äldre innan avelsdebut. Förutom att det ges möjlighet att upptäcka eventuella sjukdomar.

Föräldradjurens ålder vid första valpkull. Kullar födda mellan 2010 - 2020

	0 - 6 månader	7 - 12 månader	13 - 18 månader	19 - 24 månader	2 - 3 år	4 - 6 år	7 år och äldre	Totalt
Moder	0	0	1	3	41	8	2	55
Fader	0	2	4	8	13	6	2	35
Totalt	0	2	5	11	54	14	4	

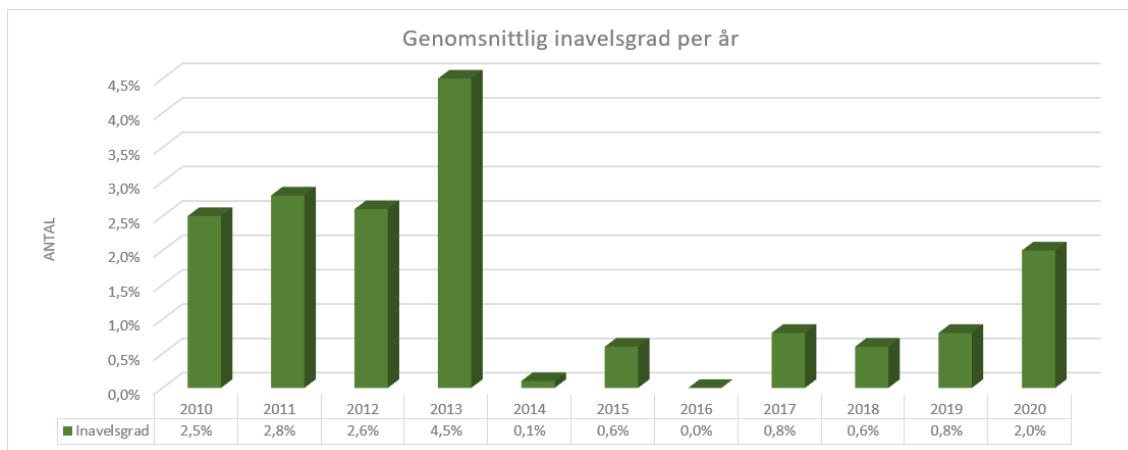
Inavelstrend (inavelsökning), fördelning parningar

Inavelsgraden beskriver hur stor andel av arvsanlagen hos en individ som blivit dubblerade till följd av att samma förfäder finns hos båda föräldradjuren. För varje genpar där generna blivit dubblerade som en följd av ett gemensamt ursprung har likaså en annan gen gått förlorad. Man kan därför också säga, att inavelsgraden beskriver hur stor del av den ärftliga variationen som har förlorats under den tiden. Genom att planera avelsarbetet och undvika nära släktskapsparningar kan man emellertid minimera inavelsökningen inom rasen.

Genomsnittlig inavelsgrad har legat på 1,7% sett till alla födda kullar i Sverige. Från och med 2014 är genomsnittet 0,7% vilket är positivt för rasen. Importerade hundars stamtavlor innehåller vanligtvis endast tre generationer, eftersom det är det som visas på exportstamtavlan, som ligger till grund för registreringen hos SKK. På grund av dessa

ofullständiga uppgifter finns därför en risk att den beräknade inavelsgraden blir för låg. Samma effekt får man när utländska hanar används. Ser man till individuella parningar så förekommer enstaka kullar som har legat på en inavelsgrad över 6,25%. I en så pass numerärt liten ras som terrier brasileiro är i Sverige påverkas inavelsökningen för rasen som helhet drastiskt om enstaka kullar har en mycket hög eller låg inavelsgrad. Genom att begränsa inavelsgraden i varje enskild parning kommer även inavelsökningen, och förlusten av genetisk variation, i rasen som helhet att bli långsammare.

Genomsnittlig inavelsgrad i % hos kullar födda mellan 2010 - 2020. Beräknat på senaste fem kända släktleden med SKK:s Avelsdata. Kullar där inavelsgraden i SKK:s Avelsdata anges som okänd är inte medräknade.

Inavelsgrad fördelat på parning i %

Fördelning parningar i %	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Upp t.o.m. 6,25%	5	5	7	3	4	6	6	8	12	12	18
6,26% - 12,49%	2	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0
12,5% - 24,99%	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1
25% -	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Lista på hanhundar med flest barnbarn ligger under bilaga 1.

Mål

Kortsiktiga och långsiktiga mål

- Att rasens population fortsatt ska växa i Sverige under kontrollerade former.
- Undvika förlust av genetisk variation genom att behålla den genomsnittliga inavelsgraden i populationen till lägre än 1%.
- Öka andelen hanhundar som används i avel.

Strategier

Prioriteringar och rekommendationer för att nå målen

- Sträva efter så låg inavelsgrad i enskilda parningar, helst 0% men absolut inte över 6,25% beräknat på fem generationer.

- Begränsa användandet av en enskild avelshund till max 8% av den totala avkomman som producerats under en 5-årsperiod.
- Rekommenderad lägsta ålder för avelsdebut är 24 månader för såväl tikar som hanar.
- Med fördel använda äldre hanar då deras valpar har nått vuxen ålder och utvärderats.
- Uppprepning av avelskombinationer bör undvikas.
- Fortsätta importera avelsmaterial med nytt genetiskt underlag.
- Importerade avelsdjur från länder där nedärvda sjukdomar eller defekter inte finns dokumenterade bör kombineras med en hund med känd hälsostatus.
- Klubben ska sprida information och väcka intresse för rasen genom att synas på mässor, anordna aktiviteter och träffar som rasintresserade kan delta på och ta vara på tillfällen att synas i media.
- Klubben ska arbeta för att stödja nya uppfödare som visar på engagemang och vilja att arbeta seriöst för rasen samt aktivt försöka rekrytera uppfödare som står utanför klubben.
- Klubben ska följa rasens utveckling årligen med statistisk uppföljning och sprida information till uppfödare.
- Uppmuntra uppfödare och hanhundsägare att registrera sin hanhund på klubbens hanhundslista för att synliggöra olika linjer för samtliga uppfödare.

Hälsa

Nulägesbeskrivning

Generell beskrivning av helhetsituationen i rasen

Terrier brasileiro är en frisk och sund ras i dagsläget och fokus ska läggas på att bevara den statusen även i framtiden. Ärftliga sjukdomar förekommer men är ovanliga. Baserat på statistik från SKK Avelsdata, resultat från rasens första hälsoenkät samt informationsinhämtning från Finland där man samlat data i över 20år, har vi valt att skriva om ett antal sjukdomar. Viktigt att notera är att det i många fall handlar om få, eller enstaka individer. Syftet är att vi ska kunna följa rasens utveckling framöver och identifiera eventuella förändringar av sjukdomsbilder och justera avelsrekommendationer för att så tidigt som möjligt motverka en eventuell negativ trend.

Förekomst av hälsoproblem, sjukdomar och/eller defekter; enkäter, officiella resultat i Avelsdata

Hälsoenkät

År 2020 genomfördes rasens första hälsoenkät som skickades ut till terrier brasileiro ägare registrerade hos SKK. Totalt inkom 139 enkätsvar. Svaren avser 66 tikar och 74 hanar. 4 hundar inrapporterades avlidna, orsakerna var ihjälbiten, påkörd, tumör och epilepsi. Resultat av hälsoenkäten sammanställs i tabellen nedan.

Sjukdom/skada	Antal	Frekvens
Kryptorkism	14	10,1%
Distichiasis	4	2,9%
Bettfel	3	2,2%
Hudproblem eller klåda (4st uppger hårfall/kala fläckar)	27	19,4%
Patella	7	5,0%
Allergi	16	11,5%
Epilepsi	2	1,4%
Tumör/cancer	1	0,7%
Infektioner (varav 2st kennelhosta)	4	2,9%
Annan typ av hormonrubbing	1	0,7%

Ögondiagnoser

Syftet med ögonlysning är att upptäcka symptom på ärftliga ögonsjukdomar och använda resultatet i avelsarbetet. Vissa ögonsjukdomar är diskvalificerande och kan påverka avel för både individen med diagnos och besläktade hundar som föräldradjur, syskon samt avkommor. I andra fall kan hunden användas med restriktioner.

Av registrerade individer ögonlyses omkring 20% årligen, av dom är 86% fria från sjukdomar. Sedan det nya ögonlysningsprotokollet lanserades 2012 har diagnosen distichiasis kartlagts och är rasens klart vanligaste ögondiagnos, 10,1% av undersökta individer har diagnosen.

Distichiasis innebär felväxande ögonfransar. Enstaka eller fåtal felväxta fransar orsakar inte alltid problem. Ett stort antal felväxta ögonfransar ger däremot irritation på hornhinnan och kan orsaka skavsår samt smärta. Som åtgärd kan ögonfransarna plockas bort under lokalbedövning men växer vanligtvis tillbaka. I allvarigare fall av distichiasis kan det bli nödvändigt att avlägsna hårstråna kirurgiskt. Hundar med allvarlig grad av distichiasis ska inte användas i avel.

PHTVL / PHPV innebär att rester av ett blodkärlssystem som försörjer ögats lins med näring under fostertiden inte återbildas normalt. Förändringarna graderas från 1 till 6. Ju högre siffra desto kraftigare avvikelse och medföljande sämre synförmåga. Individer med grad 2 eller högre bör inte användas i avel. Klass 2 eller högre bör inte användas i avel. En hund med grad 1 kan användas i avel men då i kombination med en frisk individ.

PPM är en missbildning i ögats främre segment. PPM är vävnadstrådar som utgår från iris. De kan förutom iris, även beröra lins eller hornhinna. Lindriga förändringar hos små valpar kan växa bort. En vuxen hund med kraftigt PPM eller PPM som berör hornhinna eller lins bör inte användas i avel. Lindriga PPM är inget avelshinder men bör användas i kombination med frisk individ. En hund med svår PPM bör inte användas i avel.

Irishyoplasi är en medfödd underutveckling av irismuskulerna som påverkar pupillens storlek. Iris reglerar ljusinsläppet i ögat genom att dra ihop sig vid skarpt ljus och vidgas i dunkel belysning. Oförmåga att reglera ljusinsläppet kan påverka synförmågan i vissa belysningar. Förändringen förekommer huvudsakligen hos blåögda hundar men kan även förekomma hos brunögda. En hund med irishyoplasi kan kisa när den blir bländad av skarpt ljus.

Mellan 2007–2020 har 109 hundar ögonlysts varav 11 med diagnos Distichiasis därutöver enstaka fall av andra ögonsjukdomar.

Ögon Diagnos	Antal	i %
Antal undersökta individer	109	
Öga UA	94	86,2%
Distichiasis	11	10,1%
PPM, iris-lins måttlig	1	0,9%
PHTVL/PHPV, grad 2-6	1	0,9%
Irishypoplasi	1	0,9%
retinopati, sannolikt ej ärftligt	1	0,9%

Patellaluxation

Terrier brasileiro drabbas av patellaluxation som hos många andra mindre raser. Patellaluxation innebär att knäskålen kan förflyttas från sin normala position. Åkomman orsakas av försvagad struktur kring knäskålen. Patellaluxation i ett eller båda bakbenen är en av de vanligaste ortopediska sjukdomarna hos hundar och den är med stor sannolikhet ärftlig. En hund som lider av patellaluxation kan undvika att lägga vikt på foten, halta eller hoppar över steg när den rör sig. Gradering av patellaluxation sker på en skala från 0–3 där grad 0 innebär en normal patella och vid grad 3 är patellan permanent luxerad. Man bör eftersträva att så många avelsdjur som möjligt har grad 0/0. En hund med grad 1 kan användas i kombination med en hund som har grad 0. Grad 2 eller 3 ska inte användas i avel.

Omkring 20% av registrerade individer undersöks årligen och av undersökta hundar har 94,4% grad 0, 5,6% grad 1 och 5,9% grad 2.

Antal patellaundersökta individer mellan 2007 och 2020, 6 individer med diagnos grad 1–2.

Patella Diagnos	Antal	i %
Antal undersökta individer	107	
patella, ua	101	94,4%
patella, mediant grad 1	4	5,6%
patella, mediant grad 2	2	5,9%

MPS (Mucopolysaccharidosis typ VII)

MPS är en metabolisk sjukdom som påverkar skelettet. Det är en allvarlig sjukdom som nästan alltid resulterar i att valpen måste avlivas. Sjukdomen manifesterar som en allvarlig skelettdysplasi där valparna inte kan gå ordentligt på grund av deformerade ben och leder. Sjukdomen ärvs autosomt recessivt vilket innebär att en valp måste få MPS-genen från båda föräldrarna för att bli sjuk. En vuxen hund kan aldrig insjukna i MPS. Det finns ett genetiskt test för att upptäcka MPS-bärare. Mellan 25–30 % av de testade hundarna är anlagsbärare i den finska populationen. Det var i Finland man kartlade sjukdomen och en lista på MPS-testade hundar över hela världen finns tillgänglig på finska rasklubbens hemsida. MPS-bärare kan användas i avel men då i kombination med en MPS-fri hund.

CDA (Color Dilution Alopecia)

CDA är en genetisk sjukdom som förekommer hos individer som är utspädda i färgen (svarta pälsfärgen späds ut i blått och den bruna pälsfärgen blir isabella). Det är en form av hårsäcksdysplasi som drabbar de områden som är blå och isabella, vita pälspartier berörs inte av sjukdomen. Vissa hundar med sjukdomen har helt normal päls medan andra drabbas av håravfall och infektion i huden. Sjuka hundar föds friska och vanligtvis uppstår symptom vid 2-3 års åldern. Hårstrån på det drabbade områdena är spröda och bryts därför av lättare. Med åren förnyas inte hårstråna lika bra varpå nästan allt hår försvinner. Sjukdomen förekommer också hos svarta individer men kallas då för BHFD (Black hair follicular dysplasia) och är ovanlig. Diagnos kan ges med hjälp av hudbiopsi. En hund med konstaterad CDA ska inte användas i avel.

Allergier och Atopi

Allergi hos hund innebär att kroppens immunförsvar överreagerar med allergiantikroppar mot ämnen i omgivningen som den normalt ska tåla. Den vanligaste allergin är luftburen allergi, så kallad atopisk dermatit, därefter kommer födoämnesallergi. Symtom yttrar sig framför allt som klåda och inflammation i huden. Allergi är en sjukdom som utvecklas över tid och symptom uppträder vanligtvis när hunden är mellan 6 månader och 3 år. I hälsoenkäten var det ett procentuellt sett stort antal hundar som rapporterades ha återkommande eller långvarig klåda eller hudproblem. Uppskattningsvis har 10% av alla hundar i Sverige någon form av allergi, i hälsoundersökningen var det 19,4% som uppgav att deras hundar har återkommande eller långvarig klåda eller hudproblem. 11,5% hade fått diagnos allergi bland de som gjort utredning hos veterinär. Hundar med allergi och atopi ska inte gå i avel eftersom risken att valparna blir allergiska ökar.

Stubbsvans

Terrier brasileiro kan födas med olika längd på svansen. Stubbsvansen orsakas av en ärftlig mutation på T-Boxgenen. Som ett resultat av mutationen varierar svansens längd från helt avsaknad upp till cirka 2/3 av den normala svansens längd. Mutationen ärvs på ett autosomt dominant sätt och det räcker med en kopia av den muterade genen för att hunden ska bli stubbsvansad. Det är tillåtet att para två stubbsvansade individer i alla länder utom i Finland.

Mål

Beskrivning av kortsiktiga och långsiktiga mål

- Huvudsakliga målet är att terrier brasileiro fortsatt ska vara en frisk och sund ras. Under den kommande 5-årsperioden har rasklubben som mål att kartlägga rasens hälsostatus och följa hälsoutvecklingen i Sverige. Detta ska göras genom att samla in statistik med hjälp av hälsoenkäter, främja gott samarbete mellan uppfödare inom rasen och informera ägare om deras möjlighet att påverka rasen, genom bland annat hälsoundersökningar.
- Ett annat mål är att andelen hundar med Patellaluxation diagnos eller ögondiagnos inte ska öka under kommande 5-årsperioden.
- Inga svenskfödda valpar ska drabbas av MPS.

Strategier

Prioriteringar och strategi för att nå målen

- Alla djur som går i avel ska ögonlysas och patellaundersökas innan avelsdebut men då tidigast vid 12 månaders ålder. Avelsdjur bör ögonlysas regelbundet under sin avelskarriär om de får fler kullar.
- Lindrig form av distichiasis är inget avelshinder så länge individen är symtomfri. Parning ska i dessa fall endast ske i kombination med avelspartner som är ögonlyst utan anmärkning. Hundar med allvarlig grad av distichiasis ska inte användas i avel.
- Rekommendation är att använda hundar med patellaluxation grad 0/0. En hund med grad 0 kan paras med en grad 1.
- Önskvärt är att hundar som inte går i avel i större utsträckning blir ögonlysta och patellaundersökta.
- Hundar med konstaterad CDA ska inte användas i avel.
- Vid parning ska alltid ett av föräldrarna ha känd MPS-status som fri.
- Att ha god kontakt med uppfödarna och hålla dem uppdaterade om hälsorekommendationerna via exempelvis informationsbrev och uppfödarmöten.
- Öka medvetenheten om MPS i rasen samt uppmuntra ägare och uppfödare att använda tillgängliga gentester för att förhindra spridning av sjukdomen i rasen. Rasklubben avser att arbeta fram ett tillförlitligt register för undersökta hundar.
- Uppmuntra uppfödare att aktivt följa upp och utvärdera sina kullar.
- Genomföra en hälsoenkät vid 2 tillfällen under kommande 5-årsperiod.
- Rasklubben rekommenderar uppfödare att uppmuntra sina valpköpare att fylla i enkäten om hälsostatus.
- Arbeta för att nå ut till både uppfödare och ägare om vikten av att rapportera in hälsostatus, som inte är officiellt inrapporterat till SKK, till rasklubben.

Mentalitet

Nulägesbeskrivning

En terrier brasileiro ska fungera i samhället och uppvisa rastypiska mentala egenskaper såsom mycket livlig, alert, aktiv och uppmärksam. Den ska vara vänlig och mild mot bekanta men kan vara misstänksam mot främlingar. Rasen ska varna med enbart skall, inte bita, inte visa omotiverad aggressivitet eller vara skygg. Terrier brasileiro har historiskt sett varit en anpassningsbar ras och ska så vara även i fortsättningen.

I hälsoenkäten 2020 framgick att majoriteten av ägarna uppfattar sin hund som pigg, glad, tillgiven, lättlärd och trevlig vilket är glädjande. På frågan om ägarna upplevt något i hundens beteende som problematiskt kommenterade 17 ägare att dom upplever sin hund osäker eller reserverad. 15 ägare upplever sin hund aggressiv eller hundilsken. Det förekommer med andra ord skygghet och aggressivitet inom rasen.

Beteende- och personlighetsbeskrivning hund (BPH) och mentalbeskrivning hund (MH)

Totalt har 26 terrier brasileiro hundar mentalbeskrivits genom MH eller BPH fram till 2020-12-31 vilket motsvarar 5,4% av totalt antal 482 svenskfödda individer under samma period. Det verkar som att uppfödare inte använder mentalbeskrivning som verktyg i sitt avelsarbete i den utsträckningen klubben önskar och att ägare inte har fått upplysning om fördelarna med att mentalbeskriva sin hund.

Statistik mentalbeskrivning MH (Mentalbeskrivning hund)

Sammanställning per år	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Totalt för 2009-2020
Antal födda	21	43	32	31	22	19	24	29	42	62	63	94	482
Känd mental status	-	1	3	2	2	-	-	-	-	-	-	-	8
varav - hanar	-	1	1	1	1	-	-	-	-	-	-	-	4
- tikar	-	-	2	1	1	-	-	-	-	-	-	-	4
Beskrivaren avbryter	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
Ägaren avbryter	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Avbrutit MH (före 2002-07-01)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
Oacceptabelt beteende	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
Ägaren avstår skott	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
Avsteg från avreaktion	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0

Statistik mentalbeskrivning BPH (Beteende- och personlighetsbeskrivning hund)

Sammanställning per år	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Totalt för 2009-2020
Antal födda	21	43	32	31	22	19	24	29	42	62	63	94	482
Antal starter BPH						1	2	3	3	5	4	0	18
varav genomförda BPH						1	2	3	3	5	4	0	18
Med skott						1	2	3	2	5	4	0	17
varav - hanar						1	1	2	0	2	2	0	8
varav - tikar						0	1	1	2	3	2	0	9
Utan skott						0	0	0	1	0	0	0	1
varav - hanar						0	0	0	0	0	0	0	0
varav - tikar						0	0	0	1	0	0	0	1
Ägaren avstår skott						0	0	0	0	0	0	0	0
Beskrivaren avbryter						0	0	0	0	0	0	0	0
Ägaren avbryter						0	0	0	0	0	0	0	0
Oacceptabelt beteende						0	0	0	0	0	0	0	0
Fördjupad genomgång						0	0	0	0	0	0	0	0

Mål

Beskrivning av kortsiktiga och långsiktiga mål

- Målet är att bibehålla en hög andel hundar med gott och rastypiskt temperament.
- STBK har som mål att BPH ska användas som ett verktyg inom avelsarbetet i större utsträckning.
- Långsiktigt mål för rasklubben är att tillräckligt många individer genomför BPH-beskrivning för att få ett underlag för rasens mentalitet, en så kallad BPH 200-analys, som redovisar beteendevariation som rasen uppvisar.
- Kortsiktigt mål är att alla avelsdjur genomför BPH.
- Minst 8 hundar genomför BPH som anordnas i rasklubbens regi.

Strategier

Prioriteringar och rekommendationer för att nå målen

- Uppmuntra uppfödare att BPH-testa sina avelshundar och avkommor i större utsträckning.
- Arrangera BPH genom rasklubben en gång per år.
- Använda hälsoenkäten som verktyg för att få bättre uppfattning av hur ägarna uppfattar hundarnas mentalitet.
- Hundar som uppvisar överdrivna rädslor eller stark aggressivitet i vardagliga situationer ska inte användas i avel.

Exteriör

Senaste revideringen av rasstandarden gjordes 2018 i Brasilien av kennelklubben.

Helhetsintryck: Rasen skall vara av medelstorlek, smäcker och välbalanserad med fast men inte tung kroppsbyggnad. Kroppen skall vara kvadratisk med kurviga linjer. Rörelsen skall vara elegant och fri med ett kort, snabbt steg.

Viktiga måttförhållanden: Terrier brasiliéro skall vara kvadratisk byggd. Kroppslängden mätt från skulderleden till sittbensknölen skall ungefär motsvara mankhöjden.

Storlek och Färg: Storleken hos hanhundar ska ligga mellan 35–40 cm och hos tikar mellan 33–38 cm. Färgen ska vara övervägande vit med svarta, blå, bruna eller isabellafärgade fläckar.

Allvarliga fel:

- Överlinje som sluttar från manke till kors.

Diskvalificerande fel:

- Aggressiv eller extremt skygg.
- Hund som tydligt visar fysiska eller beteendemässiga abnormiteter.
- Över- eller underbett.
- Helt upprättstående öron.
- Plant kors.

På grund av en felöversättning i rasstandarden har hundar med sluttande rygg dömts som korrekta. Det beskrevs att överlinjen skulle vara "stram, plan och slutta något från manke till kors". FCI korrigerade felet 2013 där man bytte ut ordet slutta till att stiga. Rasen ska därmed ha en överlinje som stiger något från manken till kors.

Eftersom korset ska slutta lite så blir svansansättningen därefter, svansen ska vara lågt ansatt. Den kan förekomma naturligt kort eller lång. I det senare fallet skall den inte nå nedanför hasorna och glatt buren i en mjuk kurva men inte ringlad över ryggen. I hemlandet Brasilien är kupering numera förbjuden. I Sverige blir importerad kuperad hund registrerad med KUP och belagd med utställningsförbud.

Enligt rasstandarden ska terrier brasileiro ha saxbett. Det vanligaste bettfelet är underbett enligt hälsoenkäten. Vanligaste tanddefekten är avsaknad av tand vanligtvis P1- och P2 i över – och underkäken. I hälsoenkäten uppgav 2,2% att deras hundar har bettfel. Hundar med bettfel bör inte användas i avel. Avsaknad av enstaka tänder är inte ett avelshinder men sådana hundar bör paras med hund som har ett korrekt bett och tanduppsättning.

Nulägesbeskrivning

Exteriörbedömning

Utställningsintresset är dessvärre lågt så en relativt liten del av populationen visas upp på hundutställningar. I och med att rasen blir alltmer populär i Sverige är förhoppningen att också fler individer kommer visas upp i framtiden. Det är ingen svensk domare som är specialiserad på rasen. Ett sätt att öka kunskapen är vid domarkonferenser där exempel på både mer och mindre rastypiska individer visas upp.

Hos Svenska Kennelklubben går det endast att registrera trefärgad svart, övriga färger registreras in som enfärgad, endast trefärgade eller på annan färgkod. En skrivelse ligger just nu hos Svenska Kennelklubben för att kunna registrera färgerna trefärgad brun, trefärgad blå och trefärgad isabella på framtida valpar i Sverige. Avsikten med detta är att uppfödarna ska kunna planera sin avel och se färghistorik på sina avelsdjurs stam.

Mål

Beskrivning av kortsiktiga och långsiktiga mål

- Rasklubben har som mål att exteriörbeskrivna hundar ökar i antal.
- Öka kunskap om terrier brasileiro rasen hos svenska exteriördomare.
- Ytterligare ett mål är att kunna registrera alla rasens färger i SKK hunddata.

Strategier

Prioriteringar och strategier för att nå målen

- Belysa vikten av avel mot den av rasstandardens fastställda utseendet och typen. Det gäller alla uppfödare och hanhundsägare som lånar ut sin/sina hanar i avel.
- Anordna ”prova-på exteriörutställning” i syfte att väcka intresse hos hundägare.
- Sammanställa ett raskompendium som kan skickas ut till domare med hjälp av SKK’s Domarkommitté.
- Öka kunskapen hos exteriördomare om rasens exteriör genom domarkonferens.
- Kartlägga och dokumentera hundarnas mankhöjd.

Rekommendationer

- Rekommendation är att avelshundar ska ha erhållit lägst excellent i kvalitetsbedömning efter 18 månaders ålder.

- Uppfödare bör uppmuntra valpköpare att ställa ut sin hund, dels för att uppfödaren själv ska få en bedömning av sitt avelsresultat, dels för att andra uppfödare ska se fler avelskombinationer och därmed kunna göra bra val i fortsatt avelsarbete.

Summering

Prioritering av viktiga kortsiktiga och långsiktiga mål

Den övergripande målsättningen är att bevara Terrier brasileiro som den friska och sunda rasen den är idag. Avelsarbetet ska bedrivas så att de rastypiska egenskaperna bevaras. Inavelsökningen i beståndet och förlusten av genetisk variation ska minimeras. Endast fysiskt och mentalt friska djur ska användas i avel i enighet med SKK's grundregler.

Uppfödare och hanhundsägare ska agera opartiskt, objektivt och för rasens bästa med hänsyn till allt tillgänglig avelsmaterial. En ökad tolerans, respekt och öppenhet mellan olika grupper och uppfödare är också viktigt för vårt fortsatta avelsarbete.

Avelsrekommendationer till uppfödare och hanhundsägare

Generella rekommendationer

- Inavelsgraden hos avkomman bör vara så låg som möjligt och får inte överstiga SKK's rekommendation på 6,25% beräknat på fem generationer.
- Lägsta ålder för avelsdebut för både tikar och hanar bör vara vid 24 månaders ålder.
- Tikar får erhålla högst 5 kullar (i enlighet med SKK:s bestämmelser). Fler avkommor i genomsnitt per hanhund jämfört med genomsnittet hos tikar bör undvikas.
- Upprepning av avelskombinationer bör undvikas.

Hälsa

- Avelsdjur ska vara ögonlysta och patellaundersökta innan avelsdebut men då tidigast vid 12 månaders ålder.
- Hundar med allvarlig grad av distichiasis ska inte användas i avel. Lindrig form av distichiasis kan kombineras med avelspartner som är ögonlyst utan anmärkning.
- Patellaluxation grad 2 eller 3 ska inte användas i avel. En hund med grad 0 kan paras med en grad 1.
- Hundar med konstaterad CDA ska inte användas i avel.
- MPS-bärare kan användas för avel men då i kombination med MPS-fri avelspartner
- Hundar som drabbas av andra sjukdomar än ovan och som är ärftliga ska inte användas i avel.

Exteriör

- Avelshundar ska ha erhållit lägst excellent i kvalitetsbedömning på utställning vid tidigast 18 månaders ålder.

Mentalitet

- Endast mentalt friska hundar ska användas i avel. Mentalbeskrivning av avelshundar rekommenderas.

Plan för fortsatt arbete i klubben

- Följa rasens utveckling årligen med statistisk uppföljning och sprida information till uppfödare.
- Avelsstrategin ska utvärderas en gång per år.
- Genomföra en ny hälsoenkät år 2022 och jämföra resultatet med 2020.

- Arrangera en uppfödarkonferens/avelskonferens för uppfödare 2021/2022.
- Fortsätta att sprida information och väcka intresse för rasen samt attrahera fler uppfödare.
- Sammanställa ett raskompendium som kan skickas ut till domare med hjälp av SKK's Domarkommitté. Utbilda exteriördomare genom domarkonferens.

Källhänvisningar

- Svenska Kennelklubbens avelsdata
- Svenska Kennelklubbens hemsida
- STBK Hälsoenkätundersökning 2020
- Norska kennelklubbens hunddatabas
- Finska kennelklubbens avelsdata
- Finska rasklubben
- MyDogDNA
- Danska kennelklubbens hunddatabas
- https://pt.wikipedia.org/wiki/Terrier_brasileiro

Bilaga

Bilaga 1: Hanhundar med flest barnbarn

Regnr	Hundnamn	Föd.år	Sv.födda avk.	* Övr. avk	Sv. barnbarn	* Övr. barnbarn
CBKCRJB/1601423	ADAM LEVINE DO JARDIM IMBUI	2016	20	1	42	2
SE10639/2013	FACHO NE DO CAFE COM LEITE	2010	20	0	40	4
CBKCRJB13/01249	CONNAN DO JARDIM IMBUI	2013	0	6	36	8
FI30748/13	BRASLIGHT'S D'WILLIAM	2013	14	4	35	0
CBKCPD10/01841	GABE TROPICAL BEAUTY	2010	10	0	33	0
SE11306/2011	JYVÄMÄEN KAKA	2006	1	10	32	21
S61211/2008	JYVÄMÄEN CLARAO	2008	27	0	31	0
FINER17247/05	CAIQUE CHAPUTEPEK	2003	0	2	27	0
S55312/2008	JYVÄMÄEN DOURADO	2003	23	2	25	3
FIN20184/05	JYVÄMÄEN VINTTI WONPIMEE	2005	0	10	25	28
SE10850/2013	SOFALEX TACATA DA SILVA	2012	17	0	21	0
DK21797/2009	JYVÄMÄEN ZIMBRO	2007	8	5	20	7
FIN26157/07	BRASLIGHT'S BEM FAUSTOSO	2007	5	0	19	0
SE11605/2013	ALFREDO DO TERRA DONA FRANCISCA	2011	17	0	15	0
FI53415/12	BRASLIGHT'S FELIZARDO	2012	4	0	12	0
SE24491/2010	SIDBÄCK BLUE BARRACUDA	2010	0	3	12	0
CBKCRJB15/02533	GOLDROADS RONALDINHO DO JARDIM IMBU	2015	16	0	11	0
CBKCPA/1102211	HELSINK DO CHAPUTEPEK'S	2011	3	3	11	1
S59688/2008	BRASHILL ESPANTOSO	2008	32	0	10	4
SE47533/2014	ZOLI-DARES BRAZILIAN ZAMBA DUKE	2014	11	0	8	0
SE45201/2016	OGUM DO BR TERRA DE VERA CRUZ	2014	15	0	6	0
SE58258/2010	ALTO	2010	6	0	6	0
SE30946/2017	SEU JORGE DO JARDIM IMBUI	2015	45	1	5	0
FIN13554/04	GUAIBA DO SULFOCK	2001	0	3	5	8
SE10355/2011	JYVÄMÄEN XTREMISTA	2007	15	2	4	2
SPD09/01069	FEIJA DO TROPICAL BEAUTY	2009	0	3	4	0
FIN35187/08	BRASHILL ESPLÉNDIDO	2008	0	9	4	10
SE43408/2016	GOLDROAD'S ED HARDY	2016	8	0	2	0
FIN28872/07	JYVÄMÄEN UNO	2007	0	7	2	5
FIN44540/06	JYVÄMÄEN KARAMELLO	2006	0	2	2	5
SE18699/2018	CICEROS BLUE DIAMOND PICASSO	2015	12	0	1	0
FI39407/12	WILDRUNNER'S WARRIOR'S DANCE	2012	0	2	0	1
FIN58198/08	BRASHILL FANFARRAO	2008	0	1	0	3
FIN30699/08	NUETIN AINAWALMIS	2008	0	1	0	1
FIN28873/07	JYVÄMÄEN URSA-MAJOR	2007	0	1	0	1
FIN25399/05	BEAUTIFUL BEAST BARRACUDA	2005	0	1	0	1
FIN34189/03	TALLITONTUN SYLVESTER	2003	0	2	0	1
FIN38694/98	BINGO DO TABOAO	1998	0	5	0	17
FIN31947/97	STICK TABOAO	1997	0	6	0	17